

pedagoški paket za predstavu

'Ne, ti ne! ili o različitosti'

Ne, ti ne! ili o različitosti

pedagoški paket

NE, TI NE ili o drukčijatosti	3
Drukčijatost	5
Drukčijaste igre.....	7
Drukčijaste igračke	9
Drukčijasta hrana	11
Što je to epilepsija?	12
Lijekovi i nuspojave	14

NE, TI NE ili o drukčijatosti

Sva se djeca vole igrati. Postoje brojna mjesta za igru, različite vrste igara, i svatko ima svoju najdražu. Gumi-gumi, školice, Crne kraljice, graničara, nogometa, tapkanja, igrati se možemo na igralištu, ali i u autu, šatoru, u tatinom uredu ili krevetu na kat. No, što kad se neka djeca ne mogu ili ne smiju igrati? Je li pravo na igru pravo svakog djeteta? Što kad je netko isključen samo zato što je malo drugačiji? Kad mu kažu: "Ne, ti ne!"

Niko, Tea i Ruben se dosađuju, a to ni jedno dijete ne voli. Suprotno od dosade je igranje. Zato kreću smišljati igre, no kako naći igru u koju će svi biti uključeni? Neka neobična pravila, za koje nitko ne zna tko ih je pisao, kažu da se cure ne mogu igrati gusara, stranci ne smiju na naše igralište, a oni bolesni moraju ostati doma. Je li to doista tako, i kako će Niko, Tea i Ruben naći rješenje? Trebaju li igre imati pravila i smiju li se ona nerazumljiva pravila koja se nikome ne sviđaju mijenjati? "NE, TI NE ili o drukčijatosti" je priča o Rubenu, koji nije odavde, jede čudnu hranu, a njegovi roditelji govore nepoznatim jezikom, To je i priča o djevojčici Tei koja voli izmišljati riječi, voli se igrati gusarice, i naposljetku, ovo je priča o Teinom starijem bratu Niki, koji ima neobičnu nevidljivu bolest.

Tea je mlađa sestra, Niko je stariji brat. Kažu da stariji brat mora brinuti o mlađoj sestri, još kažu da cure uvijek plaču, a da se dečki samo tuku. No, Tea i Niko nisu kao svi ostali i ne slušaju što drugi kažu. Tea, iako mlađa, brine o svom starijem bratu kojeg zove *drukčijasti*, pojam koji je sama smislila kako bi objasnila zašto njezin brat ponekad prazno gleda pred sebe, zašto mu smeta svjetlost, zašto ponekad sam od sebe pada na pod i trese se, te zatim spava svoj zimski san kao medo. Niku ponekad zezaju, ne daju mu da igra graničara i kažu da je nenormalan, ali Tea zna da je

biti *drukčijasti* posve normalno i da smo svi mi malo *drukčijasti* na svoj način.

Uz to, ovo je priča o doktoru Brki koji ima odgovore na sva pitanja i frče svoje brčiće, o i tati koji kuha i mami koja popravlja vešmašinu, o Vinku čiji je tata otišao, ali zato ima novi mobilni, i Lani koja može letjeti ušima.

Kad se sve skupa zbroji i oduzme, ovo i nije neka priča jer nema početak i kraj, a vrhunac priče je najviša osoba u razredu. Ovo je zapravo jedna ne-priča, ovo je igra, kazalište.

Postoji jedna stara pjesmica Kvarteta 4M čiji refren glasi ovako:

Idem i ja.

Ne, ti ne.

A zašto ne?

Zato jer ne.

Ne znam za vas, ali mi ne prihvaćamo odgovor "Zato jer ne." nego ga želimo dobro ispitati.

SKROZ & Kristina Gavran: "Ne, ti ne! ili o drukčijatosti"

Igraju glumci odabrani na audiciji: Mateja Majerle, Marko Hergešić i Petar Atanasoski

tekst: Kristina Gavran

redateljica: Nora Krstulović

dramaturginja: Maja Sviben

glazba & oblikovanje zvuka: Vedran Peternel

scenski pokret i oblikovanje svjetla: SKROZ

scenograf i fotograf: Mauricio Ferlin

kostimografkinja: Hana Letica

likovno oblikovanje: Zita Nakić-Vojnović i Klasja Habjan

producentica: Vitomira Lončar

pomoćnica producentice: Tatjana Lisac

stručni savjetnik: dr. Hrvoje Hećimović

Drukčijatost

Tea za svog starijeg vrata kaže da je drukčijasti. Što to zapravo znači?

Znate li da znanost zapravo ne poznaje definiciju normalnog, već samo uobičajenog ili učestalog?

Jedna od poslovice kojima najčešće opisujemo ljudsku prirodu i njezinu raznovrsnost jest ona latinska:

Homo sum, humani nihil a me alienum puto ili *Čovjek sam, ništa ljudsko nije mi strano.*

Posrijedi je zapravo rečenica iz dramskog teksta *Heauton Timorumenos* ili *Samomučitelj*, što ga je oko 160. g.p.n.e. napisao **Publije Terencije Afer**.

Publije je bio sin bogate obitelji iz Kartage koja je bankrotirala, zbog čega je on bio prodan u roblje rimskom senatoru po imenu Terencije. Potonji ga je obrazovao i kasnije, impresioniran njegovim sposobnostima, oslobodio! Kao znak poštovanja Publije je prihvatio ime svog patrona.

razmislite, napišite, nacrtajte

- što je to drukčijatost?
- po čemu su Niko, Tea i Ruben različiti međusobno, a po čemu od vas?
- po čemu se vi razlikujete od ostalih vršnjaka?
- spriječava li vas to da se igrate i družite?

Ruben je na Teino i Nikovo igralište stigao iz neke druge zemlje. On je – stranac. Zbog toga voli drukčijastu hranu, zna drukčijaste igre, a i oblači se drukčije.

razmislite, napišite, nacrtajte

- moraju li svi stranci izgledati drukčijasto?
- poznajete li ljude iz drugih zemalja?
- što znate o drugim zemljama, njihovim običajima i navikama?
- jeste li ikad bili u nekoj drugoj zemlji i kojoj?
- koje biste zemlje voljeli posjetiti?

Drukčijaste igre

Niko, Tea i Ruben cijelu se predstavu igraju, te nam kroz igru predstavljaju svoje susjede, ali i probleme.

razmislite, napišite i nacrtajte

- gdje se sve može igrati?
- kakve igre volite vi, a kakve vaši prijatelji i zašto?
- koje vam se igre iz predstave najviše sviđaju?
- kako biste vi odigrali svoje prijatelje ili susjede?

zaigrajte igre iz predstave:

- **usporena utrka**

Ova je igra podjednako zabavna za igranje koliko i za gledanje.

Kredom nacrtajte dvije usporedne linije na razmaku od nekoliko metara.

Jedna od njih bit će start, a druga cilj.

Odaberite natjecatelje i suca i – igra može početi!

Trkači na početku igre trebaju stati iza startne linije. Kad sudac vikne: 'Krenite!', svi kreću prema ciljnoj liniji, međutim, za razliku od prave utrke, trkači se kreću najsporije što mogu i pobjednik je onaj koji ciljnu liniju prijeđe posljednji.

- **morski pas**

Kredom označite prostor mora - može to biti krug ili bilo koji drugi zatvoreni oblik. U more postavite papire koji će predstavljati otoke. Bit će vam još potrebna neka sprava s koje ćete puštati glazbu ili pak jednog od igrača možete zadužiti da nešto – otpjeva.

Na početku odredite tko će biti morski pas, tko plivači. Svi zajedno 'plivaju' u moru sve dok glazba traje. Kad glazba prestane, plivači se moraju brzo skloniti na jedan od otoka. Oni koje morski pas uhvati izvan papira i sami se pretvaraju u morske pse, i tako se njihov broj neprestano povećava. No, nakon svakog završetka glazbe iz igre morate izbaciti i jedan od otoka, odnosno papira... Igra traje sve dok ne ostane samo jedan plivač.

- **putovanje signala**

Stanite u krug i primite se za ruke. Igra započinje tako što jedan od igrača stisne ruku osobi do sebe, taj zatim učini isto idućoj osobi do sebe i tako signal putuje u krug. U svakom krugu, signal mora putovati sve brže. Kad netko umjesto jednom dvaput stisne ruku osobe do sebe, mijenja se smjer signala, tj. signali se vraćaju u smjeru iz kojeg su došli do sljedeće promjene. Igra se može igrati na ispadanje - ako netko napravi grešku, tj. stisne krivu ruku nakon promjene smjera, ispada iz igre.

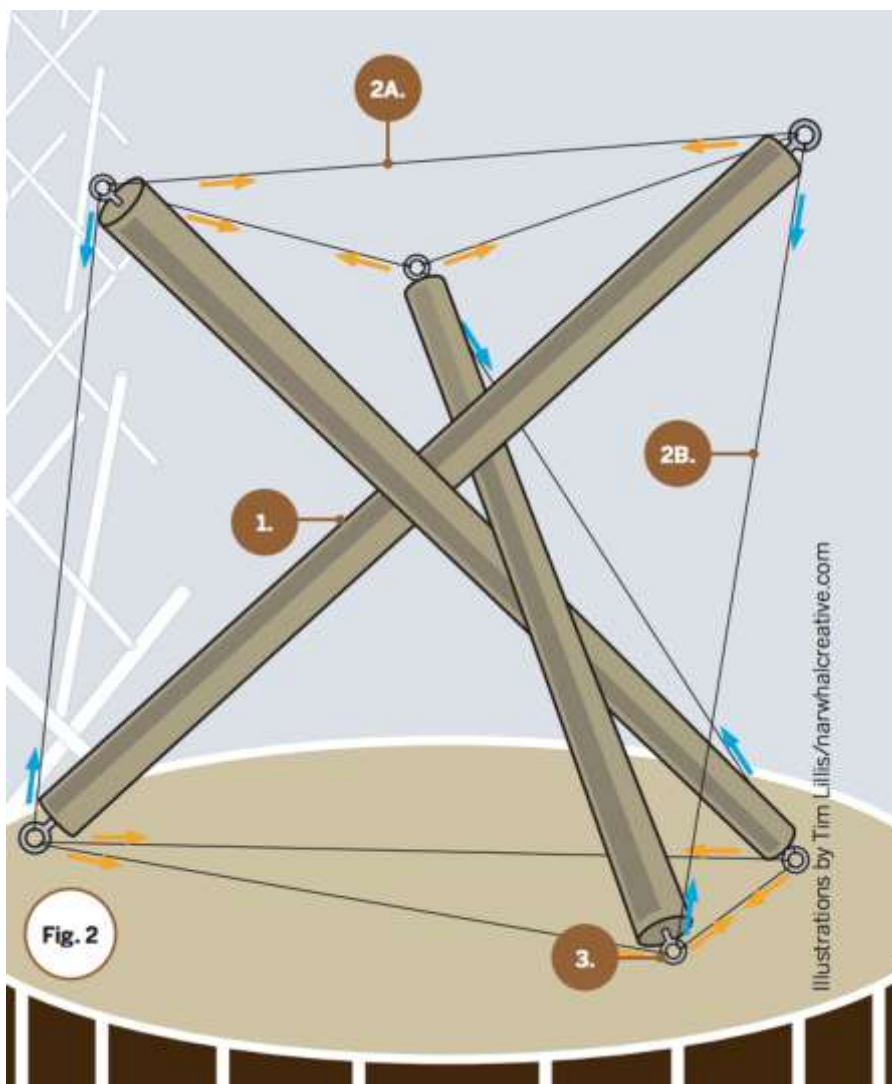
Drukčijaste igračke

Niko, Tea i Ruben imaju vrlo neobično igralište, točnije igračke.

U pitanju je zapravo sustav štapova i vezica spojenih na tzv. *tensegrity* principu, što ga je još 1960-tih osmislio arhitekt Buckminster Fuller.

Zahvaljujući posebnom načinu povezivanja, nastaje konstrukcija koje je istovremeno čvrsta i fleksibilna, pa se na sličnom principu konstruiraju i mostovi, ali i zgrade u područjima kojima prijete potresi i slične nepogode.

Sve što vam je potrebno za izradu modela kakve je za predstavu osmislio njezin scenograf, Mauricio Ferlin, jesu drveni štapići, konopac ili vezice i čavlići ili metalne kukice kojima ćete konopac pričvrstiti za štapove. Rezultat izgleda ovako:

Drukčijasta hrana

Ruben voli rogač, a najdraža mu je torta ona od rogača koju pravi njegova mama.

Rogač je zimzelena biljka čija je pradomovina područje Mediterana. Poznata je od pradavnih vremena, a cijenjena je zbog svojih plodova.

Rogač se stoljećima upotrebljavao kao važna prehrambena namirnica ili zaslađivač, a poseban je po tome što se njegovi plodovi čak i donekle osušeni, dugo mogu zadržati na stablu, a svejedno ostati jestivi.

razmislite, opišite, nacrtajte

- koju hranu volite, a koju ne?
- kako Niku i Tei, a kako vama izgleda rogač?
- jeste li ga ikad probali?
- tko kuha u vašoj kući?
- je li vam neobično da Rubenov tata kuha?

Što je to epilepsija?

Kako objašnjavaju NIKO i TEA:

TEA: Mozak nevidljivim signalima upravlja cijelim tijelom. Zato ruke plješču, zato noge hodaju.

NIKO: A moji signali se nekad zbrčkaju i zapletu.

Zapletanje signala zapravo je – epileptični napad, odnosno kratkotrajni poremećaj funkcije neurona mozga. Većina napada traje 2-3 minute

Od epilepsije boluje oko 0.9% populacije. U Hrvatskoj je to oko 40.000 osoba, od čega oko 5.000 djece.

Zbog činjenice da je u pitanju *nevidljiva* bolest koja sve do trenutka napada zapravo nema vanjskih manifestacija, epilepsiji su tijekom povijesti pripisivana različita mistična svojstva, a nazvana je i bolešću svetog Valentina, zbog čega se međunarodni dan epilepsije obilježava 14. veljače odnosno na Valentinovo.

Epilepsiju prate i brojne predrasude, a jedna od najčešćih je ona da oboljeloj osobi tijekom napada treba nešto gurnuti u usta kako ne bi slučajno pregrizla jezik. To nikako nemojte činiti!

U slučaju epileptičnog napada važno je:

- ostati miran i na taj način utjecati i na okolinu
- ništa ne stavljati između zuba
- ne sputavati mišićne kontrakcije

- spriječiti tjelesnu ozljedu, osobito glave
- osobu postaviti u bočni položaj
- podložiti nešto mekano pod glavu
- osloboditi odjeću oko vrata
- u blizini mogu biti samo osobe koje pružaju pomoć
- po završetku napada djelovati smirujuće na bolesnika

što ste o epilepsiji naučili iz predstave?

- što učiniti u slučaju napada?
- kako izgleda siguran položaj?
- je li epilepsija zarazna?
- što mislite, kako izgledaju signali u mozgu, a kako epileptični napad? nacrtajte!

Lijekovi i nuspojave

Kako objašnjava doktor Brko, s epilepsijom se može sasvim normalno živjeti. Važno je samo pridržavati se pravila, slijediti liječničke upute i piti lijekove.

DOKTOR BRKO: Epilepsija je jedna neobična bolest. Bilo kad možeš dobiti napadaj i saznati da je imaš, možeš imati česte napadaje, a mogu proći i godine da se ne pojavi. Epilepsija nije zarazna. Različite epilepsije različito izgledaju. To jest epileptični napadaji različito izgledaju. Od kratkih, kad osoba samo na trenutak izgubi pojam što se oko nje događa, do velikih napada u kojima gubi svijest i kontrolu nad svojim tijelom. Ne, s epilepsijom se može sasvim normalno živjeti. Postoje i lijekovi koji se piju svaki dan.

Lijekovi nam pomažu da spriječimo nove napdaje. Samo, ako se od lijekova osjećaš loše, imaš mučnine ili glavobolje, onda moraš pričati sa svojim doktorom i reći mu za nuspojave kako bi prilagodio lijek.

Što je to nuspojava?

Nuspojava je svaka štetna i neželjena reakcija na lijek. To uključuje nuspojave koje nastaju uz primjenu lijeka unutar odobrenih uvjeta, nuspojave koje nastaju uz primjenu lijeka izvan odobrenih uvjeta (uključujući predoziranje, primjenu izvan odobrene indikacije ("off-label"), pogrešnu primjenu, zlorababu i medikacijske pogreške) te nuspojave koje nastaju zbog profesionalne izloženosti.

Zašto prijaviti nuspojavu HALMED-u?

HALMED je hrvatska državna agencija za lijekove i medicinske proizvode čiji je cilj zaštititi javno zdravlje na način da pučanstvu Republike Hrvatske osigurava sigurne, djelotvorne i kvalitetne lijekove, medicinske i homeopatske proizvode. Kako bi se hrvatskim pacijentima osigurali sigurni lijekovi, HALMED prati nuspojave lijekova, a jedan od načina praćenja nuspojava jest i prikupljanje i razmatranje prijavljenih nuspojava i od strane samih pacijenata uz redovite prijave od zdravstvenih radnika i proizvođača lijekova. Sve prijavljene nuspojave postaju dio dokumentacije o sigurnoj primjeni lijeka na temelju koje se daju preporuke za najučinkovitije i najsigurnije uzimanje lijekova (doziranje, upozorenja, kontraindikacije). Navedene preporuke upisuju se u **Uputu o lijeku** koja je priložena uz svako pakiranje lijeka, a koju također možete pronaći na [HALMED-ovoj Internetskoj stranici](#).

Ako ste zabrinuti da je neki simptom koji se javio kod Vas možda nuspojava lijeka poduzmite sljedeće:

1. Ponovno pročitajte **Uputu o lijeku**. U uputi ćete naći očekivane nuspojave lijeka i savjet što učiniti u slučaju ako se nuspojava pojavi.
2. Razgovarajte o sumnji na nuspojavu sa svojim liječnikom ili ljekarnikom koji će Vam dati medicinski stručni savjet i reći Vam što dalje poduzeti (na primjer: prekinuti s liječenjem, smanjiti dozu ili nastaviti terapiju itd.)
3. Vaše tegobe možete prijaviti putem [On-line aplikacije za prijavu nuspojava](#) ili putem Obrasca za prijavu nuspojave za pacijente/korisnike lijeka izravno HALMED-u. HALMED će prijavu obraditi i uklopiti u dokumentaciju o sigurnosti primjene lijeka te upisati u bazu nuspojava lijekova. Vaša informacija može pomoći da se promijeni način primjene lijeka kako bi se izbjegla ili smanjila pojavnost nuspojava. Možete prijaviti nuspojavu koja se dogodila Vama, Vašem

pedagoški paket za predstavu

'Ne, ti ne! ili o različitosti'

djetetu ili osobama o kojima skrbite. Upute kako ispuniti obrazac nalaze se na poleđini obrasca kojeg možete otvoriti u word dokumentu ili u pdf formatu:

- [Obrazac \(.doc\)](#)
- [Obrazac \(.pdf\)](#)

Obrazac možete ispuniti rukom ili računalom i **poslati** na adresu:
Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED)
Ksaverska cesta 4
10 000 Zagreb,
ili **telefaksom** na broj: **01 48 84 110**,
ili ga kao dodatak pošaljite **e-mailom** na

adresu: nuspojave@halmed.hr